

Analiza achizițiilor publice în orașul Cantemir 2019 - 2020

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

Achizițiile publice în orașul Cantemir 2019-2020

În cadrul proiectului *Informează, abilitază, și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova* a fost efectuată o analiză a achizițiilor publice locale pentru anii 2019-2020.

Unul dintre scopurile acestui exercițiu de analiză a fost evaluarea principiilor generale care stau la baza cheltuielilor publice: competiția între companii, tratamentul egal și nediscriminatoriu al participanților, transparență și integritate în organizarea achizițiilor și utilizarea eficientă a fondurilor publice. Documentul prezintă datele principale ale achizițiilor efectuate de către primăria din Cantemir, dar și problemele și provocările cu care se întâlnește primăria în organizarea procesului de achiziții publice.

Documentul nu examinează legalitatea și corectitudinea procedurilor de achiziții și nu a avut drept scop identificarea eventualelor acte de corupție.

I. Date Generale

În anul 2019 au fost organizate 4 achiziții publice în valoare de 2.2 milioane lei, iar în anul 2020 au fost desfășurate 2 achiziții publice în valoare de 2 milioane lei.

Tabelul 1.

Anul	2019	2020
Produse alimentare (grădiniță)	MDL 843 000	MDL 491 004
Reparație drumuri	MDL 624 492	MDL 1 448 448
Reparație gimnaziu	MDL 720 004	-
TOTAL	MDL 2 187 496	MDL 1 939 452

Procedurile de achiziții utilizate au fost:

- Cererea ofertelor de preț - 67%
- Licitațiile deschise - 33%

Ponderea contractelor de achiziție după obiectul achiziției:

- Bunuri - 50%
- Lucrări - 40%

Pentru determinarea celei mai avantajoase oferte din punct de vedere economic, primăria din Cantemir a utilizat criteriul cel mai mic preț pentru 4 achiziții, iar criteriul cel mai scăzut cost pentru 2 achiziții publice efectuate în ultimii doi ani.

Durata medie pentru depunerea ofertelor la achizițiile publice lansate de primărie este de 17 zile. Termenul cel mai mare înregistrat a fost de 24 de zile (achiziție publică pentru produsele alimentare pentru grădiniță), iar cea mai scurtă a fost de 11 zile (achiziție publică pentru produsele alimentare).

II. Reparația drumurilor în localitate

În perioada 2019-2020, primăria a organizat 2 licitații pentru reparația drumurilor din localitate. Licitatia din 2019 a fost împărțită în 5 loturi, pentru fiecare lot fiind depuse câte 2 oferte. Toate loturile au fost câștigate de către o singură companie S.A. Drumuri Cahul. Licitatia din 2020, având un buget cu 132% mai mare a fost planificată ca un singur lot. Pentru această licitație au fost depuse 4 oferte, dintre care una (cea cu cel mai mic preț) a fost descalificată din cauza că nu au fost prezentate electronic oferta tehnică și cea financiară. Totodată, este interesant de remarcat faptul că la reparația drumurilor din Cantemir, în 2019 primăria a utilizat criteriul celui mai scăzut cost, iar în 2020 primăria a utilizat criteriul celui mai mic preț.

III. Produsele alimentare pentru grădiniță

De regulă, primăria organizează 2 achiziții anual pentru procurarea produselor alimentare pentru copii. Numărul loturilor a variat între 58 și 65 de poziții, iar numărul de ofertanți unici între 10 și 12. Pentru majoritatea produselor (ex. crupe, pâine, zahăr, ceai, ulei, mazăre uscată etc.) numărul participanților oscilează între 2 și 3 oferte, un număr de oferte mai mare există doar pentru produsele lactate (vezi paragraful de mai jos).

Tabelul de mai jos prezintă costul per unitate pentru unele produse achiziționate de primărie în cadrul achiziției din Decembrie 2020. Prețurile obținute de primăria din Cantemir au fost comparabile cu cele obținute de primăria din Cahul. De exemplu, prețul mai bun obținut de Cahul pentru unt, cașcaval sau smântână a fost cauzat de apropierea fabricii de produse lactate de municipiul.

Tabelul 3.

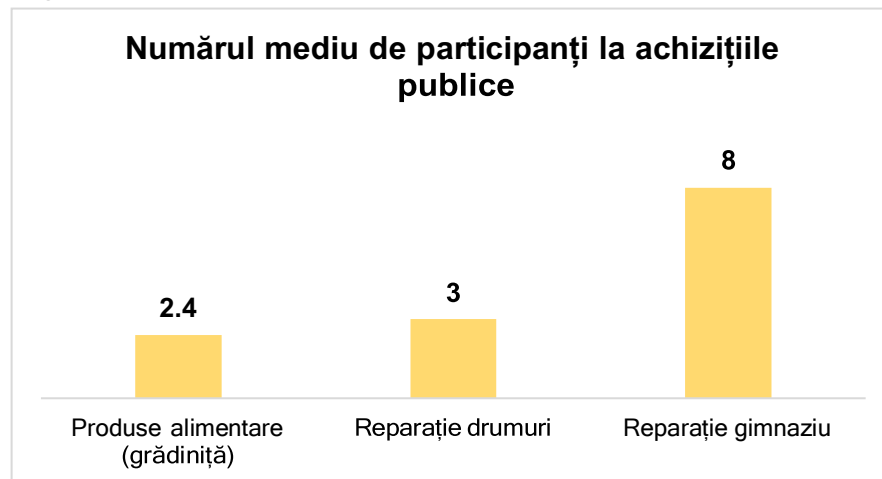
Produsul	Costul per unitate (kg/l) Cantemir	Costul per unitate (kg/l) Cahul
Carne de vită		

degresată fără os	104.4 lei	98 lei
Unt 72.5%	102.9 lei	89 lei
Cașcaval 45%	81 lei	80.1 lei
Carne de porc degresată fără os	79.2 lei	69 lei
Piept de pui	64 lei	64 lei
Brânză de vaci	40.9 lei	41.5 lei
Smântână 15%	29.2 lei	26.6 lei
Chefir	10.2 lei	13 lei
Zahăr	13.1 lei	11.7 lei
Ulei de floarea soarelui	25 lei	18 lei

IV. Gradul de concurență a achizițiilor publice

Numărul de achiziții publice este unul destul de redus pentru a putea trage concluzii definitive privind gradul de competiție, dar pentru cele mai frecvente achiziții cum sunt produsele alimentare se înregistrează o concurență redusă. Pentru cele mai multe produse (peste 50 de produse) de regulă sunt prezentate doar două oferte, competiție mai bună existând doar pentru următoarele: unt (5 oferte), cașcaval (5-6 oferte) și lapte (5 oferte).

Figura 1.

Din totalul de 7 achiziții publice efectuate, o achiziție din anul 2019 privind reparația gimnaziului din oraș a fost cu succes contestată la Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor.

V. Transparența achizițiilor publice

Primăria orașului Cantemir utilizează doar parțial pagina web pentru publicarea informațiilor de interes public privind achizițiile publice la nivel local. La rubrica *Achiziții publice* este publicat doar Planul de achiziții publice 2020 (conține și informația cu privire la achizițiile de valoare mică). Alte informații relevante nu sunt făcute publice:

- Componenta grupului de lucru pentru achiziții
- Anunțurile de participare la licitație
- Anunțurile de intenție
- Rezultatele achizițiilor publice
- Contractele atribuite
- Rapoartele de monitorizare
- Planurile de achiziții pentru anii anterior

O parte din datele listate mai sus sunt disponibile pe portalul www.e-licitatie.md, dar exercițiul de căutare nu este unul ușor și necesită timp adițional. Astfel, lipsa unei centralizări a informației privind achizițiile publice efectuate de către primărie îngreunează accesul cetățenilor, reprezentanților societății civile și a altor părți interesate și nu permite efectuarea unei analize comparative sau stabilirea unor tendințe la nivel local.

VI. Componenta grupurilor de lucru

La nivelul primăriei din Cantemir în perioada 2019-2020 au fost constituite trei grupuri de lucru:

- Grupul de lucru privind achizițiile este format din șapte persoane. Primarul orașului este președintele grupului¹. Reprezentanții societății civile nu fac parte din grupul de lucru pentru achiziții;
- Grupul de lucru pentru organizarea procedurii de achiziție publică europeană PRAG² este format tot din șapte persoane. Trei reprezentanți au fost delegați din partea primăriei (primarul este președintele grupului) și patru reprezentanți ai societății civile, membrii ai Alianței pentru eficiență energetică și regenerabile;
- Grupul de lucru pentru desfășurarea procedurilor de achiziții a lucrărilor de reparație și termoficare a acoperișului gimnaziului Mihai Eminescu³ format din cinci persoane. Trei din partea primăriei (viceprimarul orașului este președintele grupului), un reprezentant din partea gimnaziului și un reprezentant al Alianței pentru eficiență energetică și regenerabile.

¹ <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-formarea-grupului-de-lucru-pentru-achiziii-446428.html>

² <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-formarea-grupului-de-lucru-pentru-organizarea-i-desfurarea-procedurii-de-achizitie-public-european-prag-292575.html>

³ <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-formarea-grupului-de-lucru-pentru-organizarea-i-desfurarea-procedurilor-n-problemele-achiziilor-publice-344857.html>

VII. Concluzii și recomandări

1. Îmbunătățirea transparenței și creșterea calității documentelor publicate pe pagina web a primăriei ar trebui să fie o prioritate. Așa cum a fost menționat anterior, o bună parte din documentele care ar simplifica înțelegerea situației din domeniul achizițiilor publice locale nu sunt făcute publice pe pagina primăriei. De exemplu, ar fi util de publicat rapoartele cu privire la achizițiile de valoare mică. În cazul din Cantemir, ponderea acestora ar putea fi semnificativă.
2. Includerea în grupul de lucru privind achizițiile a reprezentanților societății civile (conform legii privind achizițiile publice, membrii societății civile au drept de vot consultativ). În condițiile în care în orașul Cantemir a fost constituită o Coaliție Locală a cetățenilor, un reprezentant al acestei coaliții ar putea fi delegat în grupul de lucru. Acest fapt ar putea contribui la o mai bună transparență, dar și la creșterea gradului de încredere față de corectitudinea organizării achizițiilor și utilizării eficiente a banilor publici din localitate.
3. Trecerea la achizițiile publice electronice. În perioada 2019-2020 primăria din Cantemir nu a utilizat procedura de achiziții electronice. De exemplu, în alte orașe din regiune ponderea acestora ajunge până la 60% (ex. orașul Cimișlia).
4. Atragerea unei atenții sporite față de perioada de timp în care agenții economici trebuie să depună ofertele. Pentru unele achiziții (ex. produse alimentare - 11 zile) termenul a fost mai mic decât ar fi trebuit (conform legii, cel puțin 15 zile).